

Villrein

Utfordringer og muligheter i et krevende
landskap

Reinein (rangifer tarandus)

- Symbolart – og en paraplyart
    - «Tar vi vare på villreinen – tar vi vare på hele økosystemet»
  - Fragmentering av leveområde og menneskelig ferdsel
  - Kvalitetsnorm for Villrein
  - Meld.St.18 – Ein forbetra tilstand for villreinen
  - Naturavtalen - Montreal
-

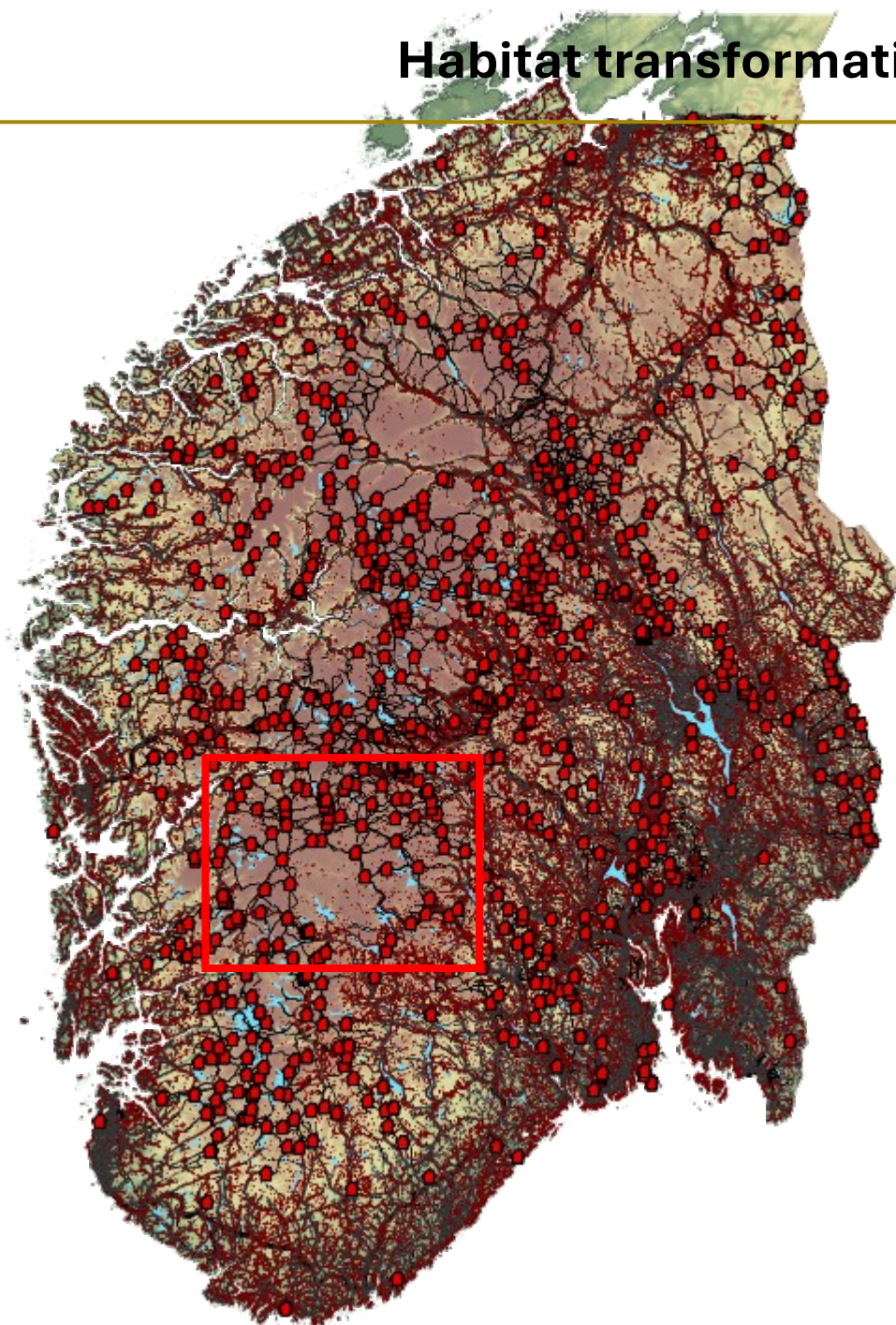

Miljøverndepartementet ba fylkeskommunane, i april 2007, om å utarbeide regionale planar

- for dei viktigaste villreinfjella, som ledd i å følge opp Norges internasjonale ansvar for å ivareta villreinen.
- ”....*fastsette langsiktig arealforvaltning som balanserer bruk og vern for de aktuelle fjellområdene med influensområder....*”

Habitat transformasjon

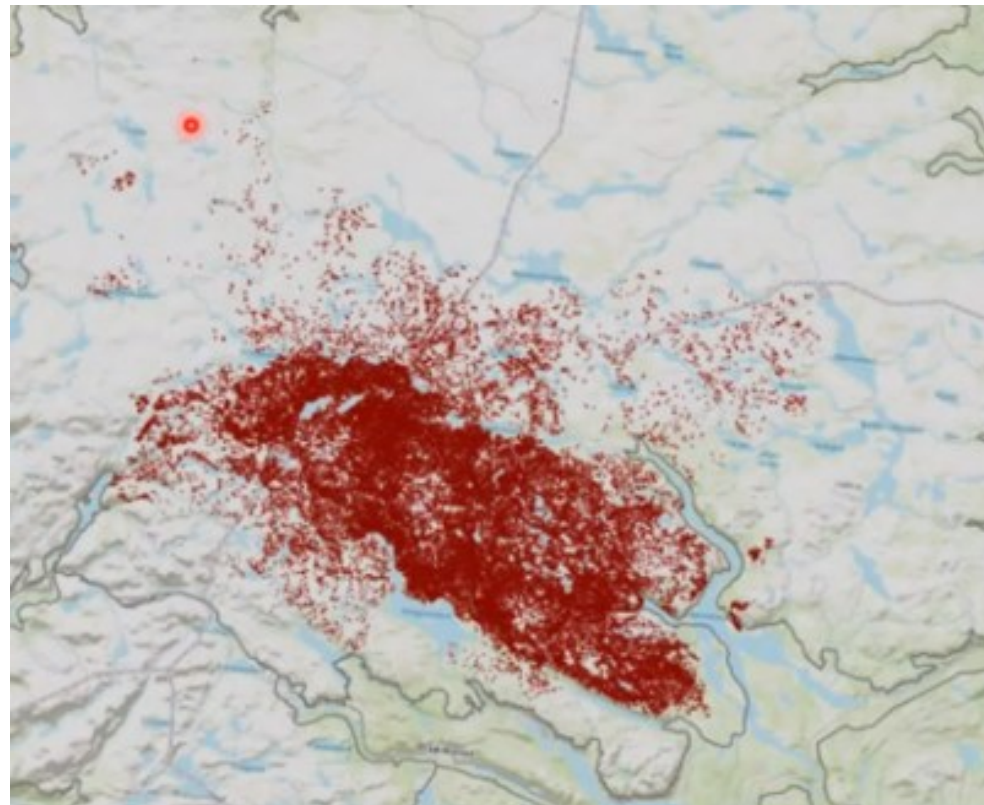
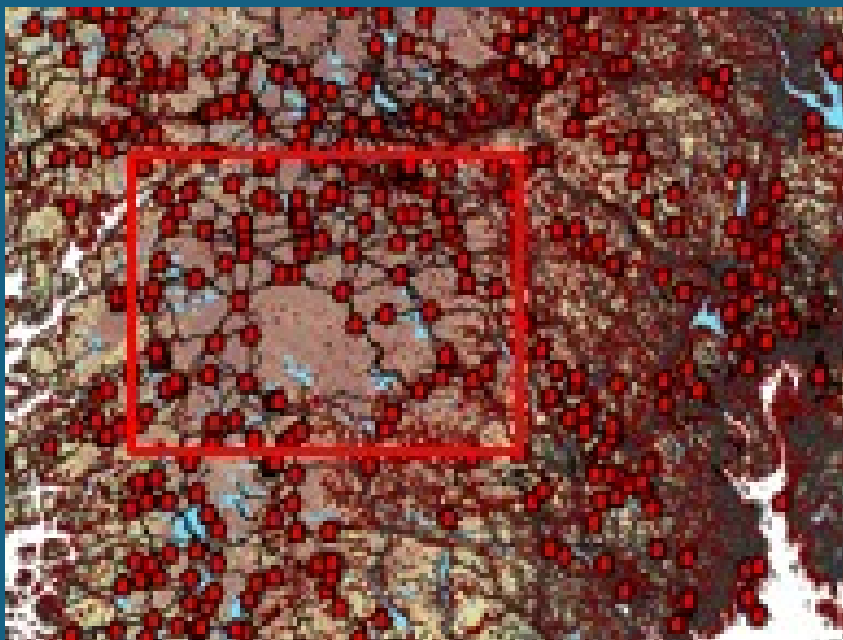
FØR DEN INDUSTRIELLE REVOLUSJON

SISTE HUNDRE ÅR:

- Hovedveier
- Toglinjer
- Oppdemming/magasin
- Kraftlinjer
- Lokale veier
- Turisthytter
- Private hytter

- Merkede stier
- .... =

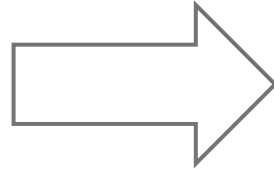
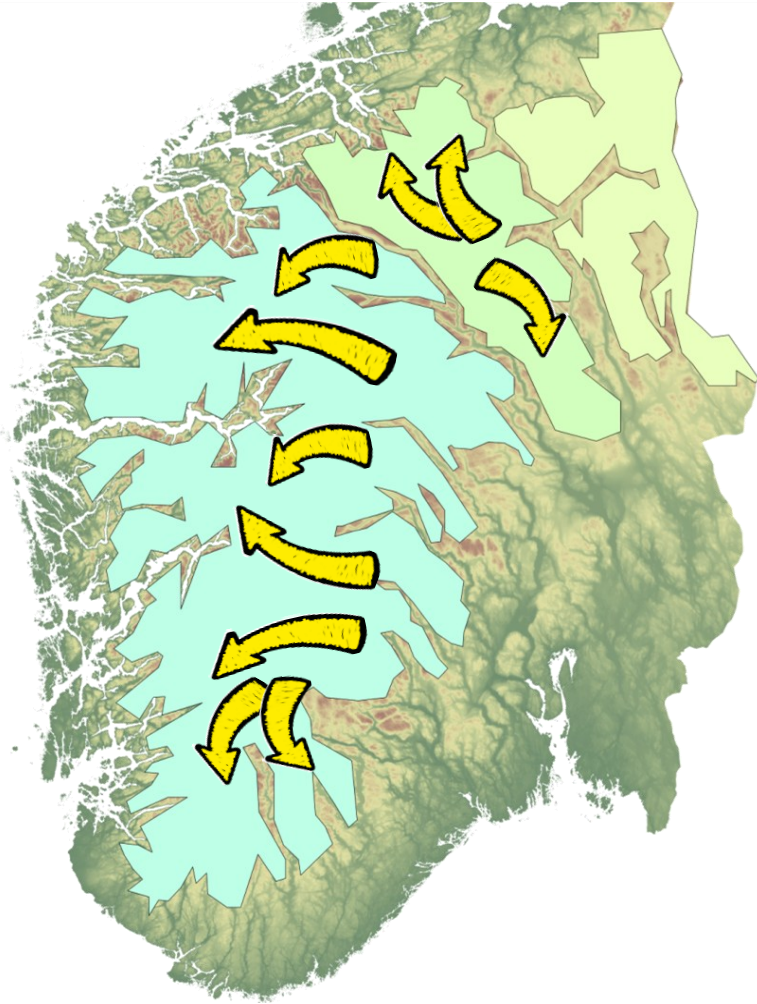
**Fragmentering av
leveområde!**

Er det så farlig?
Er det
sammenheng?

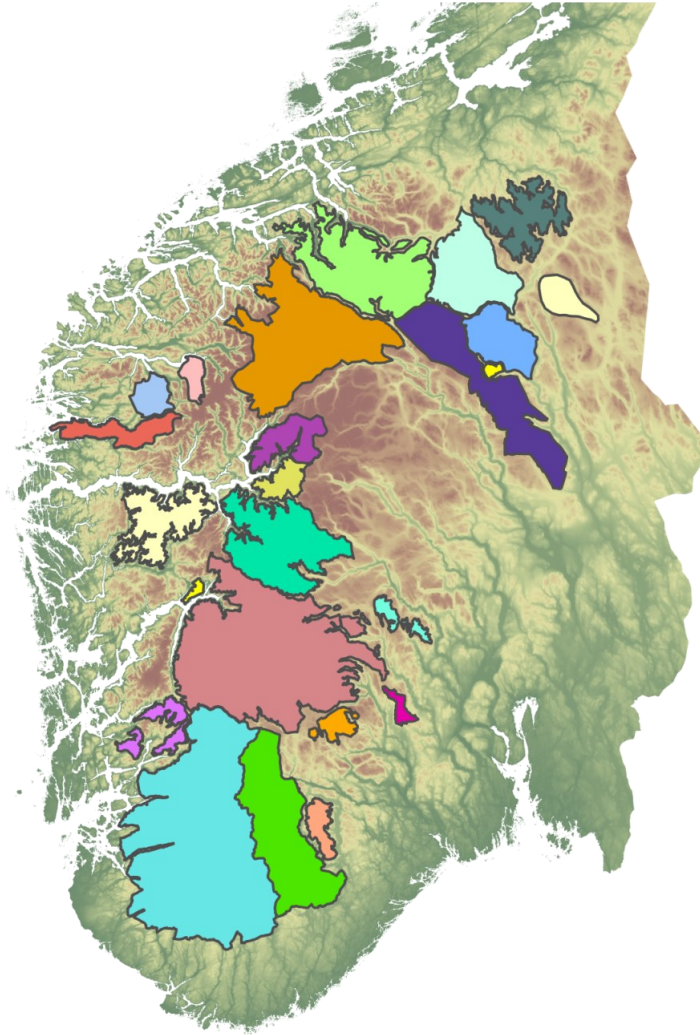

Posisjoner fra merkede simler på sommeren (Norsk villreinsenter,

Før

Nå

Kvalitetsnorm for villrein

www.nina.no

2126

NINA Rapport

Klassifisering av de ti nasjonale
villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein

Første klassifisering – 2022

Christer M. Rolandsen, Torkild Tveraa, Vegard Gundersen,
Knut H. Røed, Hans Tømmervik, Kjersti Kvie, Jørn Våge,
Anna Skarin, Olav Strand

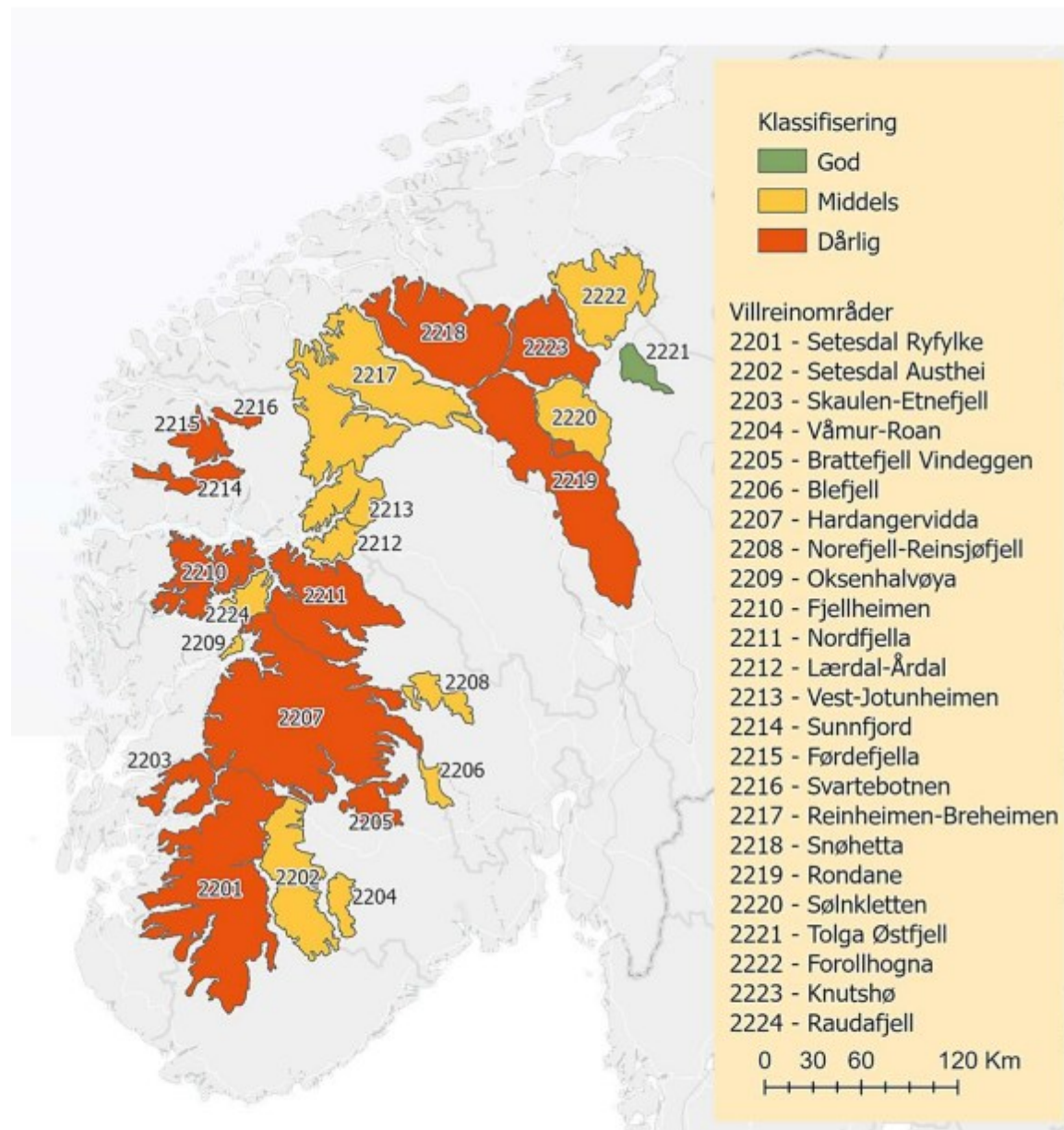
Norsk institutt for naturforskning

*For å bidra til at villrein, og de ulike villreinområdene, forvaltes på en slik måte at **internasjonale forpliktelser overholdes**, og at nasjonale målsettinger om ivaretagelse av **levedyktige bestander innenfor sine naturlige utbredelsesområder** nås.*

<https://lovdata.no/forskrift/2020-06-23-1298>

Kvalitetsnorm for villrein

Meld. St. 18

(2023–2024)

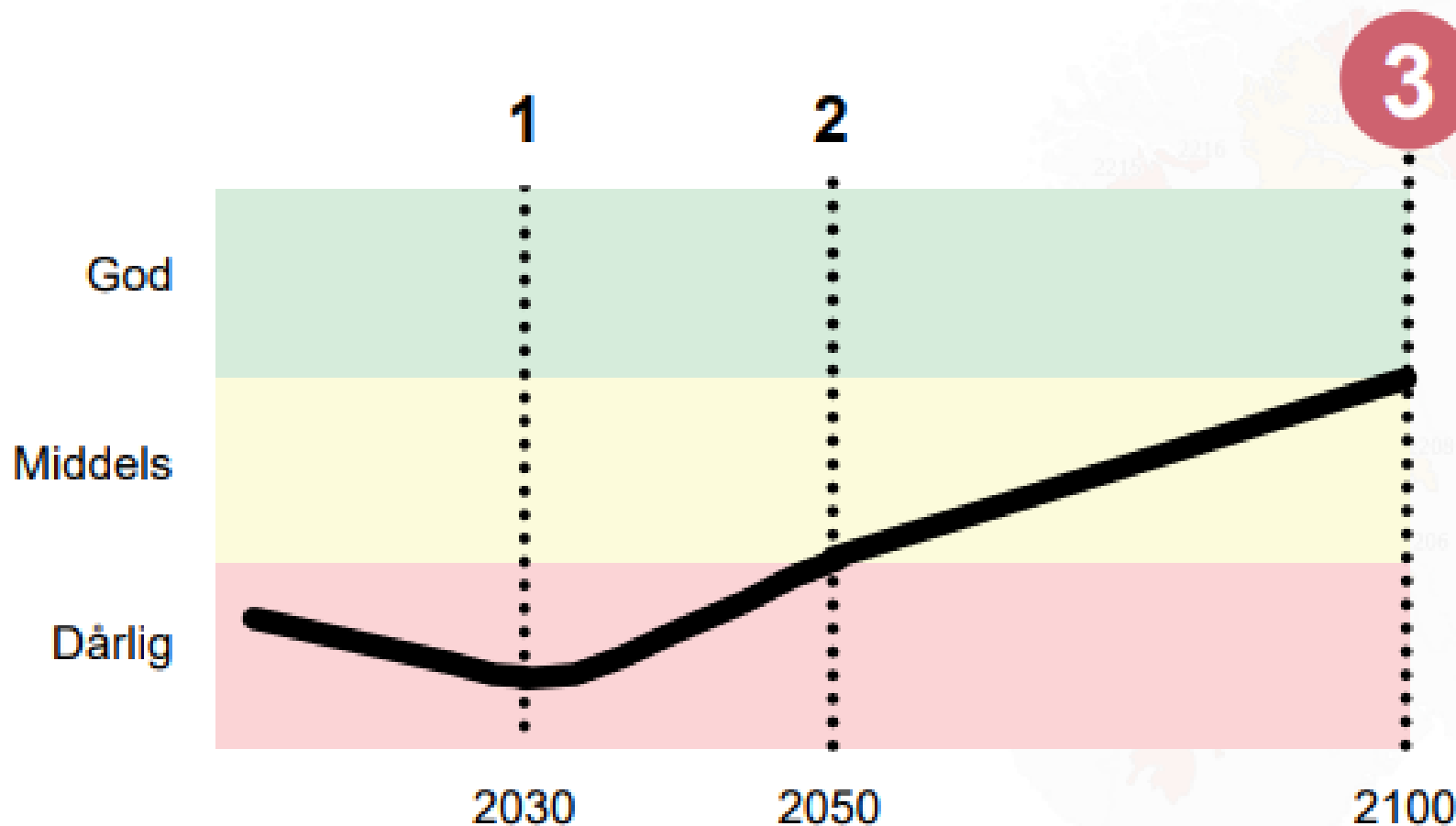
Melding til Stortinget

Ein forbetra tilstand for villrein

Mål for å forbedre tilstanden for villrein

God kvalitet for de nasjonale villreinområdene

Fem satsingsområder

som svarer ut utfordringsbildet

Arealforvaltning

Helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet

Ferdseil

Økt tilrettelegging av villreinvennlig ferdsel

Villreinhelse

Bedre villreinhelse

Villreinbestand

Mer bærekraftig bestandsforvaltning av villrein

Restaurering

Målrettet restaurering av villreinens leveområder

Utfordringsbildet - arealforvaltning

Bit-for-bit nedbygging

Kraftanlegg

Veinettet

Jernbane

Mineralutvinning

Forbedret tilstand

Arealforvaltning

Høy terskel for inngrep

Naturregnskap
for villrein

SPR-punkt for villrein

Regionale planer

Lav grense for
innsigelser

Kommunale planer
+ planvask

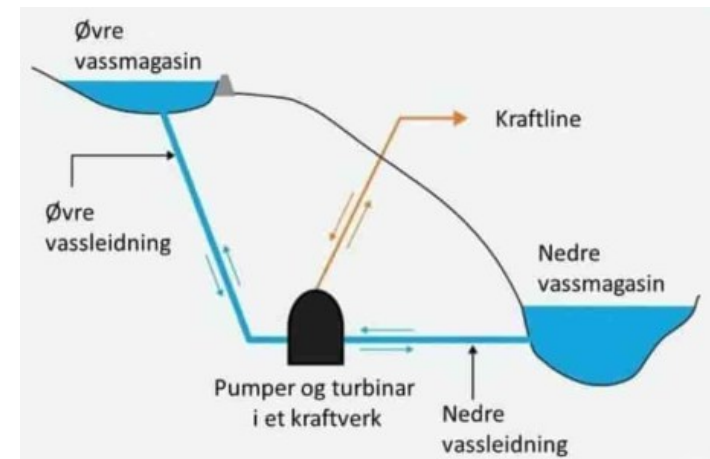
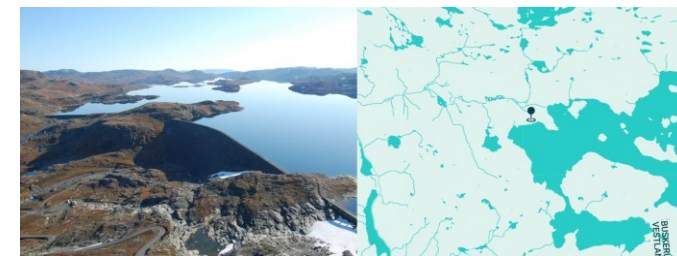
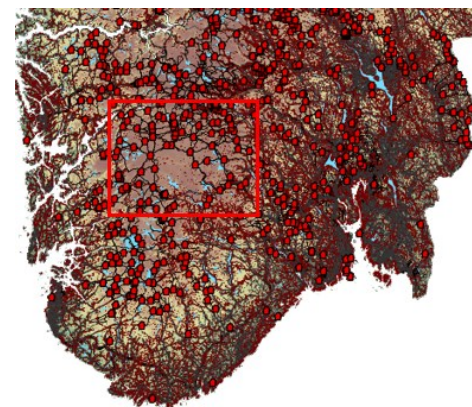
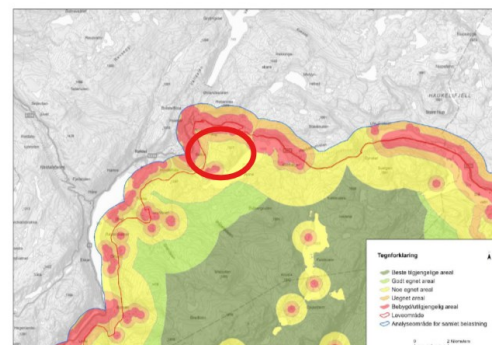
Styrke
villreinsenteret

Motstridande interesser: På den eine sida finst det ny kunnskap om villreinen, til dømes om korleis utbygging og ferdsel gjer at villreinen trekkjer seg unna område den elles ville ha beitt. På den andre sida har grunneigarane behov for å utnytte eigedomane sine, her illustrert med Nils Vågslid sin plan om å bygge 235 nye hytter på Flåmyrane. Foto: VTB/Vestbris AS

Det tek tid å omsette kunnskap om villreinvern til praksis. I mellomtida bankar nye hytteplanar på døra

Utfordringsbildet - arealforvaltning

Bit-for-bit nedbygging

Norge i rødt, hvitt og
GRÅTT

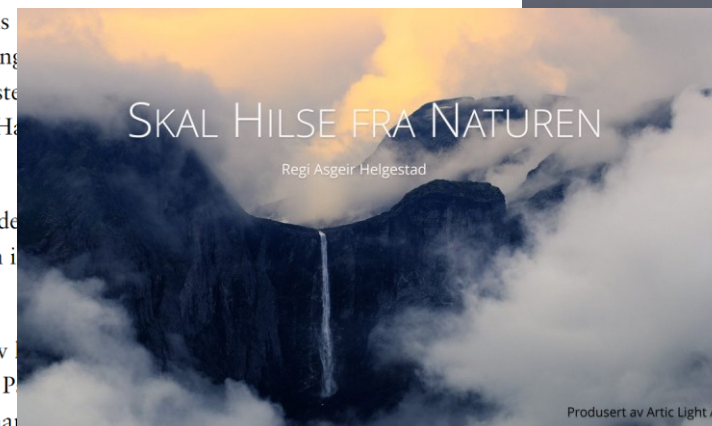
STOFF

Synderi

Det er svært at vi kan dra heilt gratis allemansretten har vorte strekt så langt. Kvifor fekk vi allemansretten i første kan ferdast i lokale skogar og fjell. Har berekraftig måte.

Norsk turistbransje har misforstått det blant anna utanlandske turistar som i ferdsl.

Friluftsliv er, paradoksalt nok, ein av forsking gjort av Vestlandsforskning. P hadde vore om vi slutta å ferdast i ha forstå kva vi må ta vare på. Men det friluftslivet må vere berekraftig.

Utfordringsbildet - ferdsel

Friluftsliv

Ferdsel

Motorferdsel

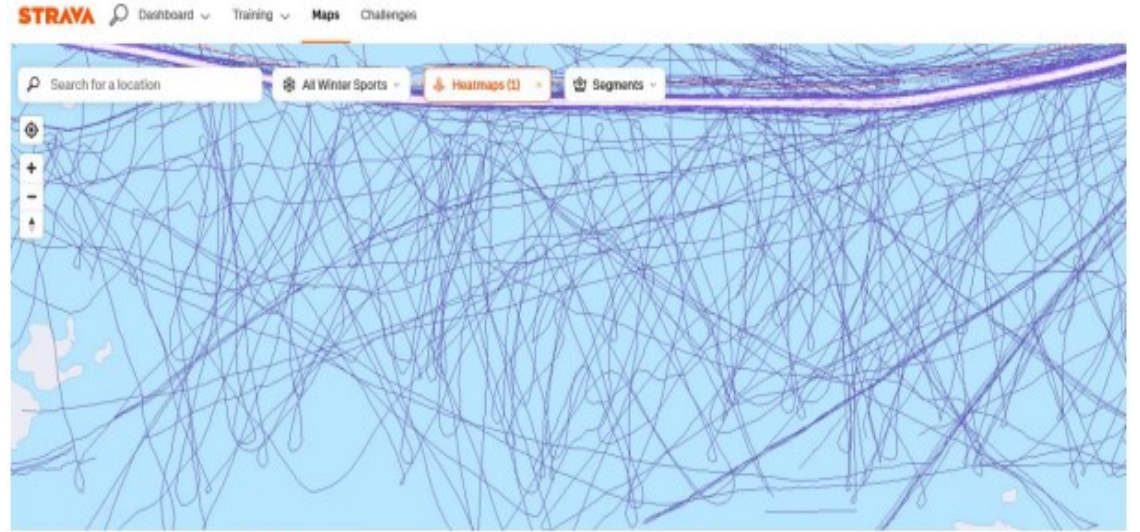
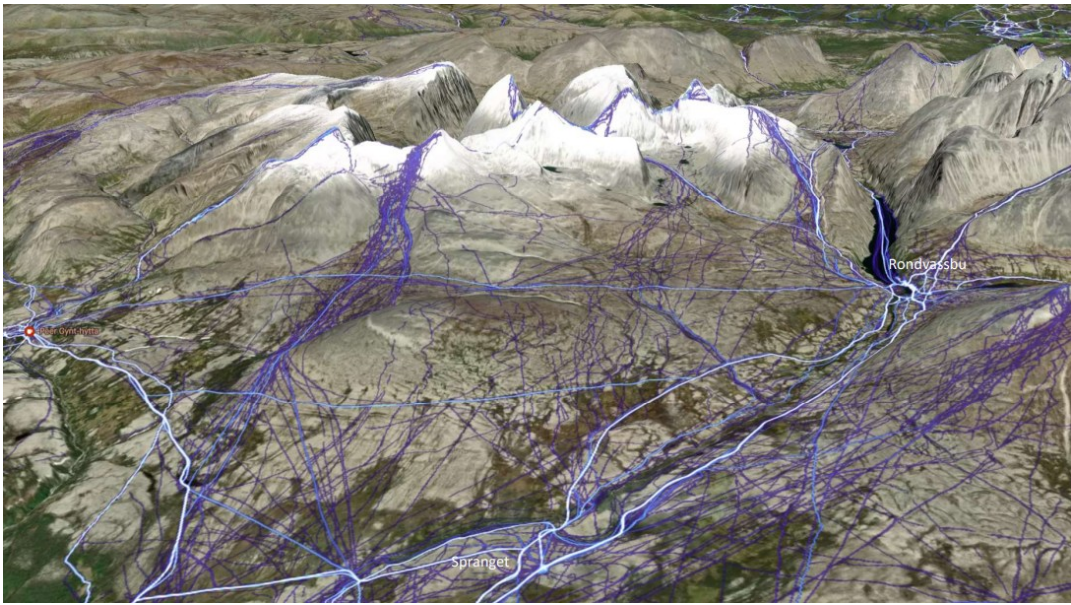
Hytte-, sti- og løypenett

Reiselivsaktivitet

Figur 2-1: Kitespor i Strava på Finsevatn

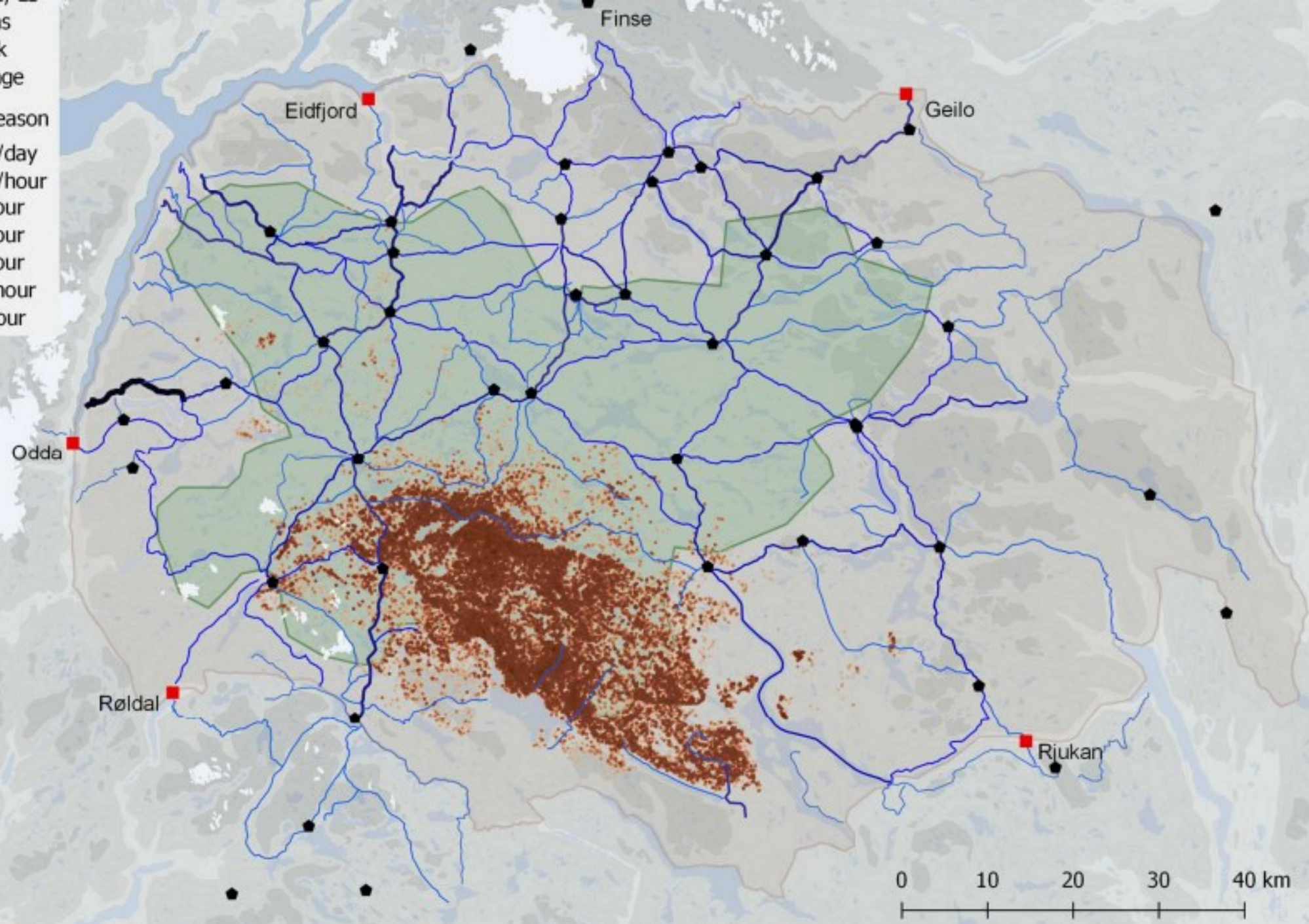

Kilde: Reiulf Ramstad arkitekt

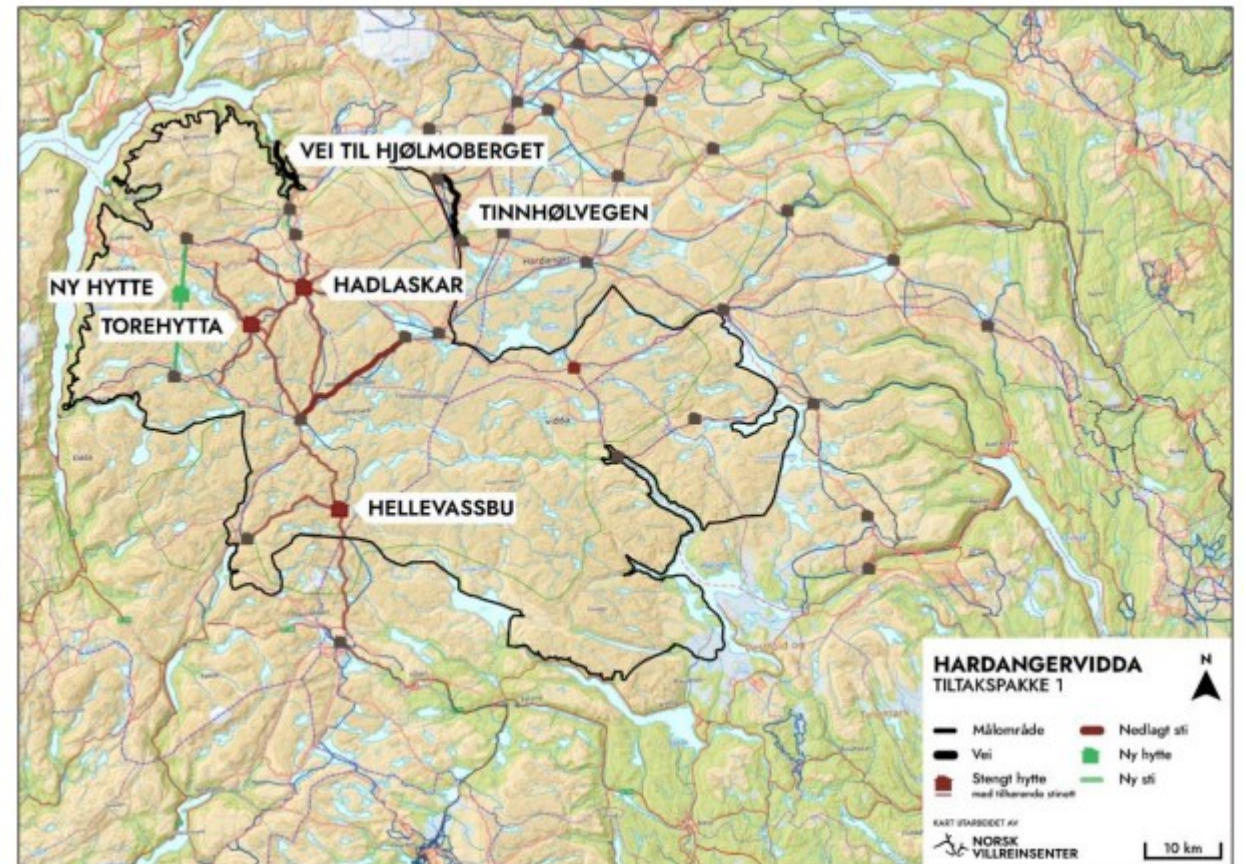
An aerial photograph of a vast, snow-covered mountain range. The terrain is marked with numerous tracks from skiers and snow machines. A prominent feature is a long, straight line of trees, which is a ski lift line. The lighting creates soft shadows, highlighting the contours of the snow-covered peaks and valleys. The overall scene is a typical winter sports area in a mountainous region.

Oppkjørt skiløype

- Tourist cabins
  - National Park
  - Reindeer range
- Trail use, Low Season
- up to 1 pers/day
  - up to 1 pers/hour
  - 1 - 3 pers/hour
  - 3 - 5 pers/hour
  - 5 - 8 pers/hour
  - 8 - 16 pers/hour
  - > 64 pers/hour

REGIONAL STI- OG LØYPEPLAN

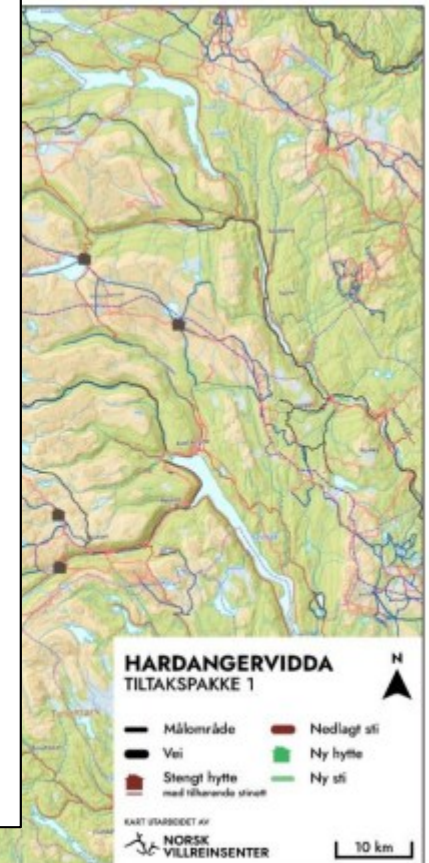
Figur 12. Kartfesting av de ulike tiltakene i tiltakspakke 1. Kart: Geodata og Norsk villreinsenter.

REGIONAL STI- OG LØYPEPLAN

Reiseliv blir neste nasjonale eksportsatsing

Pressemelding | Dato: 07.09.2023

Torsdag 7. september annonserte næringsministeren at reiseliv blir den femte eksportsatsingen i regjeringens eksportreform Hele Norge eksporterer. Satsingen skal bidra til økt eksport og bidra til en mer konkurransedyktig reiselivsnæring som både er mer bærekraftig og lønnsom.

Figur 12. Kartfesting av de ulike tiltakene i tiltakspakke 1. Kart: Geodata og Norsk villreinsenter.

Ny storsatsing med Lars Monsen på NRK

12.12.2024 07:00:00 CET | [NRK](#) | Pressemelding

Lars Monsen er på tur igjen! Lørdag 11. januar har «Monsen og nasjonalparkene» premiere.

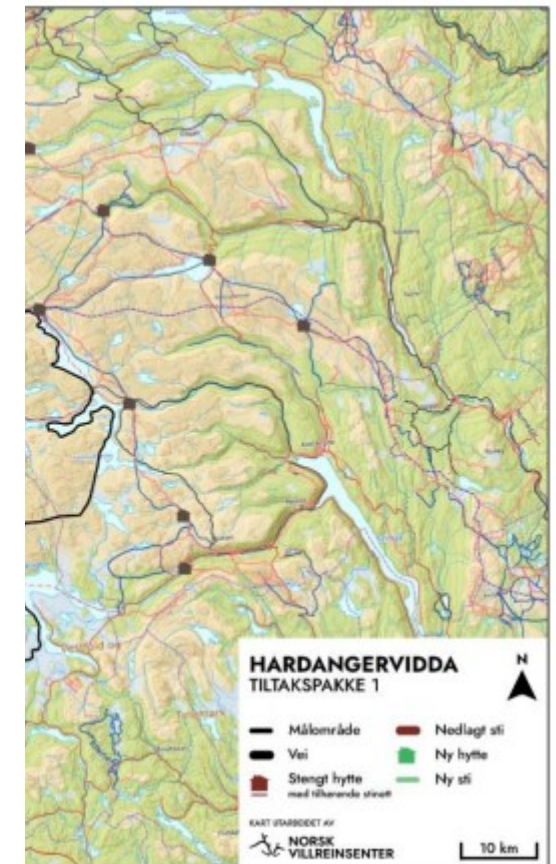

Lars Monsen på Varangerhalvøya. Håvard Jenssen/NRK Kun til redaksjonell bruk

Premiere: 11. januar i NRK TV kl. 06:00 og kl. 19:50 på NRK1.

I «Monsen og nasjonalparkene» skal Lars Monsen realisere en gammel drøm. I de kommende årene skal han besøke så mange nasjonalparker i Norge som han kan. Aldri før han har gjennomført så mange turer for systematisk å oppleve naturen her i Norge.

AL STI- DEPLAN

geodata og Norsk villreinsenter.

Ønsket om å oppleve natur øker,
men evner vi å ta vare på den?

Ønsket om å oppleve natur

Evnen til å ta vare på den

2022 UN BIODIVERSITY CONFERENCE

COP 15 - CP/MOP10-NP/MOP4

Ecological Civilization-Building a Shared Future for All Life on Earth

KUNMING – MONTRÉAL

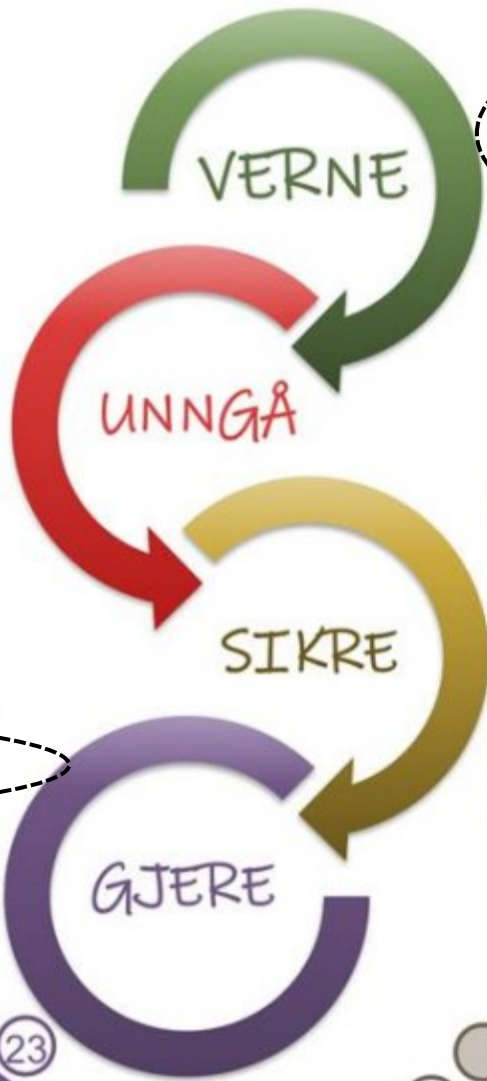

- 5 Hindre skade fra **hausting**, bruk av ville arter
- 6 Nye, **framande arter**, minst 50% reduksjon
- 7 Risiko fra **forureining**, minst 50% reduksjon
- 8 Effekt og skade fra **klimaendringar** redusert

- 14 Integre omsyn til natur i all **politikk/forvaltning**
- 15 Rapportere og synliggjere i **næring/finans**
- 16 Berekraftig **forbruk**, halvere matsvinn
- 18 Fase ut 'perverse' **subsidiar**, auke finansiering
- 17 23 Styrke **kapasitet**, urfolk, lokalsamfunn, kvinner

- 1 Omsyn til natur i all **arealplanlegging** «nær-0 tap
- 2 Restaurere 30% av øydelagt natur
- 3 Effektivt vern av 30% land og hav
- 4 Stoppe menneskeskapt **utrydding** av arter

- 9 Berekraftig **forvaltning** av ville arter og naturgode
- 10 Berekraftig **land-, skog-, havbruk** og fiskeri
- 11 Restaurere, ta vare på, auke **økosystemtenest**
- 12 Mer areal / tilgang til natur i **byar** og tettsteder
- 13 Rettferdig fordeling av gode fra **genressursar**

Fire overordna mål

- A. Reversere tap av natur
- B. Berekraftig bruk
- C. Fordeling av naturgode
- D. Ressursar til gjennomføring skal vere nådd innan 2050

● 2030-mål
○ Ikkje tidfesta

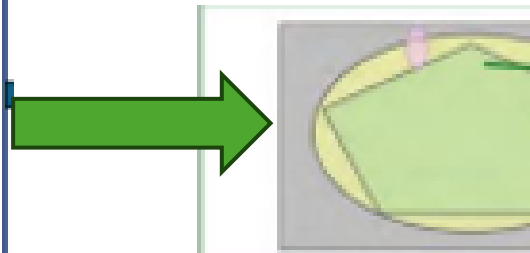
Naturavtalens mål 3 & Nasjonale villreinområder (= effekt

- Rammeverk fremforhandlet under Biomangfoldkonvensjonen

MÅL 3

Sikre og legge til rette for at innen 2030 er minst 30 prosent av arealene på land og i elver og innsjøer, og av arealene langs kysten og i havet, spesielt områder som er særlig viktige for naturmangfold og økosystemfunksjoner og -tjenester, effektivt bevart og forvaltet gjennom økologisk representative, godt sammenhengende og rettferdig forvaltede systemer av verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak, med anerkjennelse av urfolksområder og tradisjonelle områder der det er aktuelt, og ig som det sikres at all bærekraftig bruk, der varingsformål, og at urfolks og lokalsamfunns til deres tradisjonelle områder.

«Gjennom tiltaka som blir foreslått i denne meldinga, blir dei 10 nasjonale villreinområda vurdert å kunne inngå i Noreg sitt bidrag til å nå det globale målet om minst 30 prosent bevaring av natur. Dette gjeld dei areala som er avgrensa som nasjonale villreinområde i dei regionale planane for villrein fjella, og som ikkje er verna. Innmelding av områda skal ikkje føre til ei ytterlegare restriktiv forvaltning av områda enn det som følger av politikken i kapittel 8.2.» (Meld. St. 18 (2023–2024))

NATURMELDINGEN:
Nasjonalt villreinområde som er utenfor etablerte verneområder, kan bidra til å nå 30-prosenten jf. Naturavtalen

Et av verdens beste steder for snøkiting

© Mats Grimsæth / Red Bull Content Pool

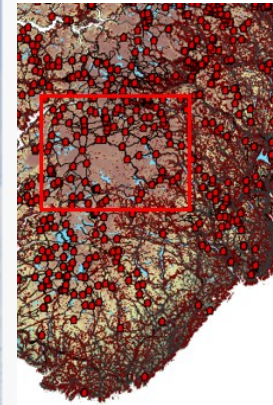
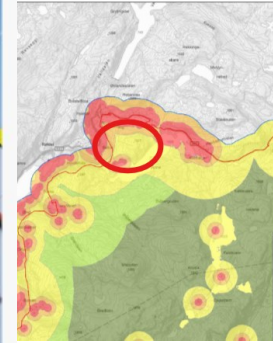

itvidelse
nr.: Versjon E04

Norconsult

Vest-Telemark blad Nyhende e-Avis Meininger VTB-TV Bestill annonse

Bli abonnent! Men

Motstridande interesser. På den eine sida finst det ny kunnskap om villreinen, til dømes om korleis utbygging og ferdsel gjer at villreinen trekker seg unna område den elles ville ha beitt. På den andre sida har grunneigarane behov for å utnytte eigedomane sine, her illustrert med Nils Vågslid sin plan om å bygge 235 nye hytter på Flåmyrane. Foto: VTB/Vestbris AS

Det tek tid å omsette kunnskap om villreinvern til praksis. I mellomtida bankar nye hytteplanar på døra

---

Takk for meg!

Spørsmål?

Snorre Waage – Vestland fylkeskommune

Bjorn.snorre.waage@vlfk.no
